

haló poraiban kell felfedeznünk az Istentől adott öt-talentedumainkat, hanem még életükben kell megbecsülésben részesíteni az arra érdemeseket. Ennek a kultúráját is meg kell teremtenünk... Milyen jó, hogy ebben ez az alkalom is elenjár!

A tisztelők és az anyaországi tanítványok nevében köszönöm Professzor Úr vallomássorozatát, amelyet megosztott velünk. Nagy Szőlősi Mihály 1676-ban Kolozsvárt megjelent Lobogó szövétnék című írásának szavaival kérem: „Te azért Isten belső embere! Sanyargasd meg testedet s gondold meg, hogy az idő rövid, az ellenség serény, az akadály sok, a munka nagy s gondos, a számaddá elszenevedhetetlen, a nyáj szilaj s fene, ha híven felelsz meg hivatalodnak, a megígért jutalom kimondhatatlan, azért legelless meghármaztatva, mint az Úr megparancsolta, úgy mint: Nyelvel, Élettel, Pennával.”⁸

(Fekete Károly)

Tisztelt Egybegyűlték!

Ez a könyv meglepetés volt számomra. Először azon lepődtem meg, hogy Tunyogi Lebelnek sikerült Kozma Zsoltot szóra bírnia. Állítom, hogy ez nem kicsiny mutató, hiszen Professzor Urat úgy ismertük, mint akit nem könnyű megszólaltatni. Rá kell bírni, meg kell győzni, enyhe erőszakot kell alkalmazni, s akkor sem biztos a siker.

Aztán, meglepő számomra az az őszinteség és az a könnyedség, ahogyan mesél. Most nem előadást tart, nem ígét hirdet, habár a beszélgetés fonalába óhatatlanul beleszövődnék ezek is, hanem saját életéről beszél. Közel enged magához, s olyan dolgokat, eseményeket mond el, amiket kevesen, csak a hozzá igazán közel állók tudhattak róla.

Nem tudtam, hogy Kozma Zsolt tizenhét és fél évesen Bustya Dezsővel az IKESZ-nek (az Ifjúsági Kommunista-ellenes Szervezetnek) volt tagja, s társaival együtt – az ötvenes évek elején – fiatalos lendülettel rendszerellenes kiáltványt nyomtattak WC-papírra.

Azt sem tudtam, hogy megjárta a híres júlavai börtönt is, mégsem került fel az ártatlanul börtönbe zárt lelkészek listájára, amint mondja, bizonyára azért nem, mert ő nem volt ártatlan, hiszen ő ártani akart a kommunista rendszernek.

Ámulva olvastam arról, amikor második letartóztatása alkalmával a szembesítésnél a legjobb barátja és lelkész-társa vallott ellene, kitalált hazugságokkal.

Arról sem volt tudomásom, hogy Kozma Zsolt kétszer is megbukott... a „demokratikus centralizmus” vizsgán, amit a külföldi tanulmányút érdekében kellett volna letennie az állami megbízottak előtt.

Tudtam, hogy következetes, olykor konokul, de azt nem, hogy még régebb megfogadta, hogy a hegyeshalmi határt semmilyen céllal át nem lépi, és fogadalmát meg is tartotta.

Azt sem tudtam, hogy majdnem olyan, mint az édesanyja, de mindig az édesapjára szeretett volna hasonlítani. Nem tudtam, hogy szeret verseket szavalni, s tud zongorázni is.

Tudtam, hogy nagyszerűen pingpongozik, s azt magam is tapasztaltam, milyen kozmazsoltosan csavarja a labdát; de azt nem tudtam, hogy minden játékot kedvel: szeret kártyázni, römizni és keresztretjévenyt fejteni. A játéokban a játékoságot szereti.

Azt sem tudtam, hogy Kozma Zsoltnak vannak „eretnek” gondolatai is. Nos, könyvében ezeket sem hallgatja el, inkább vitára bocsátja őket, hadd gondolkozzunk és beszéljünk róluk.

Igen, néhány dolgon meglepődtem, másokat viszont természetesnek tartottam, szinte elvártam ettől a könyvtől. Hiszen Kozma Zsolt nem tud kibújni a bőréből. Ugyan, miért is tenné? Most is hozza a formáját: önmagát adja. A hosszú beszélgetések során végigveszi egyházi életünk minden fontos kérdését, és miközben véleményt mond, igei látással most is oktat és tanít. Nem kerüli a fájó, nehéz témákat sem. Génjeiben bitorozza az ellenzékiiséget, de tudja, hogy minden ellenzékiiségnek határa van, és ezt már nem szabad átlépni, mert ő mindig az egyházért ellenzéki, sohasem az egyház ellen.

⁸ Nagy Szőlősi Mihály: *Lobogó szövétnék*. Kolozsvár 1676; megjelent: Budapest 1937, 8.

Egyháza iránti féltő szeretetéből fakadó szavai világítanak a sötét éjszakában. Utat mutat most is az utána következő nemzedéknek. Egyetlen mondatát idézem: „Félre kell tenni a féltékenységet, az irigykedést, az egymás elleni áskálódást. Be kell látni, hogy most a jövő egyházáról van szó.”

Tudom, hogy Kozma Zsolt szenved ezen a könyvbemutatón, bár ahhoz képest elég alázatosan viseli, mert nem szereti, amint könyvében mondja is, hogy csindaratta középpontjába kerül, főként ha dicsérgetik őt. Kedves Professzor Úr, én igazán igyekeztem: nem dicsérek, nem magasztalok, de van valami, amit a Professzor Úr sem tilthat meg nekem. Szeretném megköszönni Istennek, hogy elhívott lelkipásztorát, Kozma Zsoltot, erdélyi teológiánk szerelmesévé és mesterévé tette, és nekünk ajándékozta. A tanítványok nevében szeretném megköszönni Istennek, hogy Kozma Zsolt tanított és könyvein keresztül továbbra is tanít minket.

Végül: az a gondolat motoszkál fejemben, miként sikerülhetett Tunyogi Lehelnek szóra bírnia Kozma Zsoltot? Bizonyára Lehel tud valamit. Talán őt kellene megkérnünk arra, hogy ne csak szóra, de további írásra is bírja rá a Professzor Urat. Hátha neki ez is sikerül.

Professzor Úr, köszönjük ezt a könyvet, és azokat a műveket, amelyekkel erdélyi Anyaszent-egyházunkat gazdagította! Istené legyen mindezért a dicsőség!

(Pap Géza)

Kozma Zsolt a tőle megszokott szerénységgel válaszolt a könyv kapcsán megfogalmazott méltatásokra. Az Intézet dékánja pedig ilyen szavakkal zárta a könyvbemutatót és a konferenciát:

Szeretett testvéreim!

Szóra bírt profeszorunk tanítványai nevében is elmondhatom, hogy bálásan vagyunk neki: szava-ért az igéről és szava-ért önmagáról. Kozma Zsolt titkokat osztott meg velünk úgy, hogy ő maga titokzatos maradt. Adjon Isten neki jó egészséget, további termékeny munkálkodást.

Konferenciánk végén köszönet illeti mindazokat, akiknek hozzájárulásával kialakult és le-folyhatott ez a Kálvin-éretekezlet: az előadókat és az igebírdetőket, a moderátorokat és művészeket, a könyvet bemutató, illetve Kozma Zsolt tanárunkat méltató testvéreinket, a főszervezőt és segítőt. Nem utolsósorban köszönetet kell mondanunk a résztvevőknek, akik a konferencia nyilvánosságát biztosították; és köszönettel tartozunk a személyzetnek is, akik a háttérben gondoskodtak afelől, hogy ételünk, italunk és kényelmünk legyen [...].

Mielőtt elénekelnénk a 8. zsoltárt (annak 1. és utolsó, 7. versét), amire úgy tekinthetünk, mint ami Kálvin közismert gondolatának egyik igei alapja, hogy ti. a világ Isten dicsőségének színtere, könyörögjünk Kálvin imádságával.

Mindenható Isten! Szemünkkel nem láthatjuk teljességgel dicsőséged gazdagságát, és magunktól sem tudunk megismerni Téged. Add, hogy csodálatos munkáid láttán megérthessük, mily nagy hatalmad és erőd, és meg tudjuk alázni magunkat előtted. Add nekünk mindenekefelett

